

برگی از سکه‌شناسی روند تشیع در ایران

○ پریسا اندامی
سعید سلیمانی

بیست و سوم سوره‌ی مبارکه‌ی الشوری را داراست که دلالت دارد بر محبت کردن براهل بیت رسول الله (ص).

شماره: ۱۰۰۱۳۶۵۵۵ - تماشاگاه پول

جنس: نقره

وزن: ۲/۹۰ گرم

قطر: ۲۴ میلیمتر

تاریخ ضرب: ۱۲۸ هـ. ق.

محل ضرب: التیمره

روی سکه متن: الله احد الله / الصمد لم یلد

و / لم یولد و لم یکن / له کفوا احد

روی سکه حاشیه: محمدرسول الله ارسله

بالهدی و دین الحق لیظهره علی‌الدین کله و

لوکره المشرکون

پشت سکه متن: لا اله الا الله وحده / لا

شریک له .

حاشیه داخلی: قل لا استلکم علیه اجر الا

المودة فی القربی.

حاشیه خارجی: بسم الله ضرب بالتیمره سنه

ثمان و عشرین ومئه .

انقلابیون ضد اموی به رهبری ابومسلم

خراسانی که بخشی از آیه ۲۳ سوره مبارکه

الشوری برای نخستین بار بر سکه‌ها ضرب شده

است.

شماره: ۲ - تماشاگاه پول

جنس: نقره

وزن: ۲/۹۰ گرم

قطر: ۲۳ میلیمتر

تاریخ ضرب: ۱۹۹ هـ. ق.

محل ضرب: الکوفه

روی سکه متن: فاطمی / محمدرسول الله /

الاصفر

روی سکه حاشیه: ان الله یحب الذین

یقاتلون فی سبیله صفاً کانهم بنیان مرصوص.

پشت سکه متن: لا اله الا الله وحده لا

شریک له.

پشت سکه حاشیه: بسم الله ضرب

و من خطبة علیه السلام:
«انما مثلی بینکم مثل السراج فی الظلمة
یستضی به من ولجها»

سکه‌شناسی یکی از شاخه‌های مهم علوم

انسانی است که به ویژه در امر تاریخ نگاری حائز

اهمیت بوده، چرا که سکه‌نیشته‌ها در واقع یکی

از اسناد موثق تاریخی به شمار می‌روند. از آن

میان، یکی از موارد و شاخه‌های علم سکه‌شناسی،

سکه‌پژوهی با دید و نگاه فرهنگی به سکه‌هاست

یعنی کارکرد فرهنگی سکه‌ها مدنظر قرار می‌گیرد

به طوری که سکه‌شناس یا سکه‌پژوه می‌تواند

بسیاری از مسائل فرهنگی در هر مقطع تاریخی

را با مراجعه به سکه‌های همان دوره دریابد و

بازگو نماید. یکی از مسائل فرهنگی هر جامعه

همانا باورها و آیین‌های اوست که این مهم نیز

مانند دیگر موارد بر سکه‌ها نقش بسته است. در

این پژوهش، ما موضوع مذهبی اهل بیت پیامبر

اکرم(ص) و ولایت امیرالمومنین علی(ع) را

برگزیدیم. به همین دلیل بسیاری از سکه‌های

(وحتی شبه سکه‌ها) ایرانی را که به گونه‌ای با

مساله مورد نظرمان ارتباط داشت انتخاب کردیم

تا با شیوه‌ای نوین نشان‌دهنده‌ی حب ایرانیان به

حضرت علی علیه‌السلام باشد؛ علاوه بر آن سیر

نمایشی سکه‌ها خود، بیانگر روند تشیع در ایران

است. از آنجا که خود را در آن مقام ندانسته که

بخواهیم از مقام و منزلت والای آن بزرگوار

سخن بگوییم بنابراین تنها به معرفی سکه‌های

انتخابی می‌پردازیم. امید که این سیاهه مورد

قبول حضرت حق و استفاده دانش‌پژوهان قرار

گیرد.

در زمان خلافت حضرت علی بن ابی

طالب علیه‌السلام در مغرب سرزمین‌های فتح

شده اسلامی، سکه‌های عرب - بیزانس و در

ایران عرب - ساسانی ضرب می‌شد. تاکنون

سکه‌ای که دارای نام و یا القاب آن حضرت

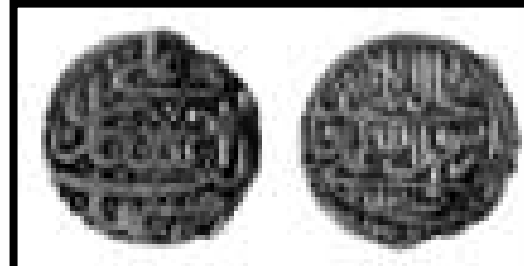
باشد دیده و معرفی نشده است. نخستین

سکه‌ای را که بدان اشاره خواهیم کرد، سکه‌ای

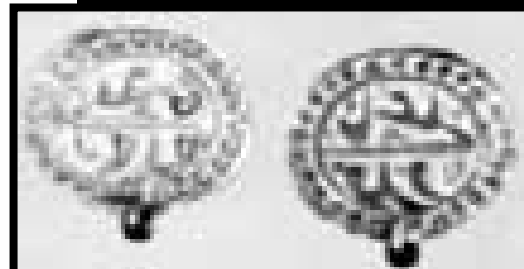
از انقلابیون ضد اموی است که بخشی از آیه

شماره (۱۹)

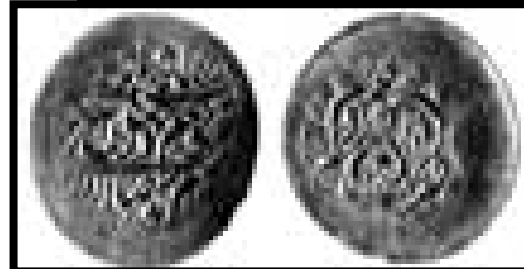
شماره (۲۰)

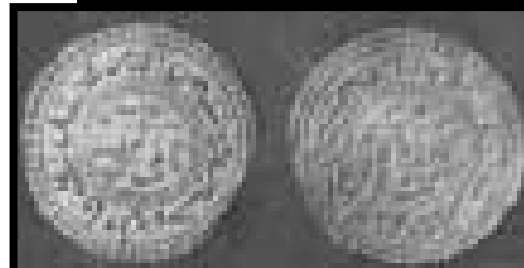
شماره (۲۸)

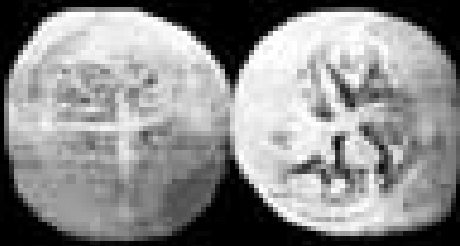
شماره (۲۹)

شماره (۳۳)

شماره (۳۷)

شماره
(۲۵-۲۶)

به‌خط زیبای کوفی نگاشته است.

شماره: ۵
جنس: نقره
وزن: ۳/۵۰ گرم
قطر: ۲۸ میلیمتر
تاریخ ضرب: ۳۵۳ هـ. ق.

محل ضرب: فریم

روی سکه متن: لله / محمدرسول الله /
علی ولی الله .

روی سکه حاشیه: محمدرسول الله ارسله
بالبهدی و دین الحق لیظهره علی‌الدین کله و
لوکره المشرکون.

پشت سکه متن: لاله الاله / المطیع لله /
رکن الدوله

پشت سکه حاشیه داخلی: بسم الله ضرب
هذا الدرهم بفریم سنه ثلث و خمسین و ثلثمائه

پشت سکه حاشیه خارجی: ...

سکه‌ای جالب از باوندیان شیعه مازندران که
سیادت رکن الدوله بویه‌ی و خلیفه دست نشاند
عباسی را علی‌الظاهر پذیرفته‌اند (سکه‌ی رستم
بن شروین قارنی).

شماره: ۶

جنس: طلا

وزن: ۸/۹۲

قطر: ۳۵ میلیمتر

تاریخ ضرب:

محل ضرب:

روی سکه متن: لاله الاله / محمدرسول
الله / علی ولی الله / فاطمه سیده‌النساء
العالمین / الحسن و الحسین سیدا شباب / اهل
الجنه محمدین الحسین.

روی سکه حاشیه داخلی:

روی سکه حاشیه خارجی: محمدرسول الله
ارسله بالبهدی و دین الحق لیظهره علی‌الدین
کله و لوکره المشرکون.

پشت سکه متن: لامام الا امام الحق /
عبدالله و ولیه نزارابوالقاسم / الامام المصطفی
لدين اله / امیرالمومنین.

پشت سکه حاشیه داخلی:

پشت سکه حاشیه خارجی:

سکه‌ای از اسماعیلیه الموت. البته باید توجه
داشت که اغلب سکه‌های الموتیان عاری از
شعائر شیعی بوده و حتی برخی از آنها دارای هیچ
گونه شعائر اسلامی نیستند. سکه‌ی فوق در
شمار سکه‌های بسیار استثنایی و جالب توجه
اسماعیلیان الموت است.

شماره: ۷

هذا الدرهم بالكوفه سنه تسع و تسعین و مئه.
سکه مربوط به قیام شیعیان در کوفه در
سال ۱۹۹ هجری قمری به رهبری ابراهیم بن
طباطبایا و ابوالسرایا (دارای آیه چهارم سوره
الصف).

شماره: ۳

جنس: نقره

وزن: ۲/۶۵ گرم

قطر: ۲۴ میلیمتر

تاریخ ضرب: ۲۰۲ هـ. ق.

محل ضرب: مدینه اصفهان

روی سکه متن: لله / محمدرسول الله /
الماءمون خلیفه الله / مما امر به الامیر الرضا /
ولی عهد المسلمین علی بن موسی / بن علی بن
ابی طالب / ذوالریاستین.

روی سکه حاشیه: محمدرسول الله ارسله
بالبهدی و دین الحق لیظهره علی‌الدین کله و
لوکره المشرکون.

پشت سکه متن: لا اله الا الله وحده / لا
شریک له / المشرق.

پشت سکه حاشیه داخلی: بسم الله ضرب
هذا الدرهم بمدینه اصبهان سنه اثنتین و مائتین.

پشت سکه حاشیه خارجی: لله الامر من قبل
و من بعد و یومئذ یفرح المومنون بنصرالله .

از زیدیان طبرستان / ضرب آمل، ساری
و... متأسفانه تصویری مناسب در این زمان
کوتاه به دست نیاوردیم.

شماره: ۴

جنس: نقره

وزن: ۶/۱۰ گرم

قطر: ۲۶ میلیمتر

تاریخ ضرب: ۳۴۳ هـ. ق.

محل ضرب: حداد

روی سکه متن: علی خلیفه الله و هسودان
بن محمد سیف آل محمد

روی سکه حاشیه: انما ولیکم الله و رسوله و
الذین امنوا الذین یمون الصلوة و یؤتون الزکوة
و هم راکعون.

پشت سکه متن: لاله الاله محمدرسول
الله .

حاشیه داخلی: بسم الله ضرب هذا الدرهم
ب... حداد سنه ثلث و اربعین و ثلثمائه.

حاشیه خارجی: محمد علی الحسن الحسین
[علی] محمد جعفر اسمعیل محمد.

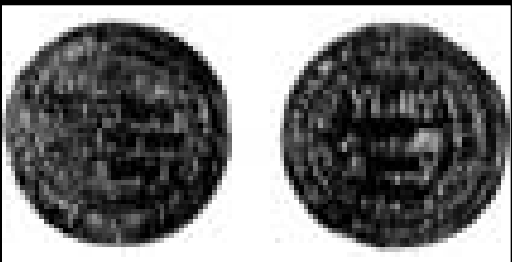
سکه ضرب شده توسط امیری اسماعیلی
مذهب به نام وهسودان بن محمد احتمالاً از
دودمان سالاریان که نام خلیفه عباسی را از
خطبه انداخته و عبارت: «علی خلیفه الله» را

شماره
(۲۴)

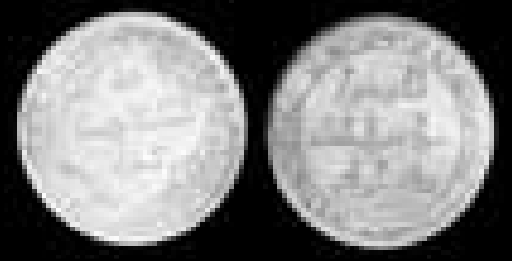
شماره
(۳۱)

شماره
(۱)

شماره
(۳۰)

شماره
(۳۲)

سکه‌ای از سربداران خراسان.

شماره: ۱۰
جنس: نقره
وزن: ۵/۱۰ گرم
قطر: ۲۲ میلی‌متر
ضرب: رویان
روی سکه متن: علی ولی الله / الحسن و
الحسین سبطان رسول الله / ضرب رویان.
پشن سکه متن: لاله الاله محمد رسول
الله
سکه‌ای بسیار جالب بدون نام سلطان یا امیر
وقت این سکه احتمالاً توسط جهانشاه قراقویونلو
به ضرب رسیده است.

شماره: ۱۱
جنس: نقره
وزن: ۵/۱۰ گرم
قطر: ۱۸ میلی‌متر
روی سکه متن: فیروز کوه
روی سکه حاشیه: سلطان العادل ابوالمظفر
جهانشاه خلدالله ملکه و سلطانه.
پشت سکه متن: لا اله الا الله محمد رسول
الله .
پشت سکه حاشیه: ابوبکر الصديق عمر
[الفاروق عثمان] ذوالنورین علی ولی الله .
سکه‌ای از جهانشاه قراقویونلو، از این پس
روند گرایش حکام به مذهب تشیع مشاهده
می‌شود.

شماره: ۱۰۰۱۳۶۲۱۷ - تماشگاه پول
جنس: نقره
وزن: ۵ گرم
قطر: ۱۹ میلی‌متر
روی سکه متن: سلطان بابر بهادر
روی سکه حاشیه:.... موسی علی / محمد
علی حسن / محمد
پشت سکه متن: لا اله الا الله محمد رسول
الله
سکه‌ای از بابر گورکانی که در یکی از
شهرهای شمال ایران (به سبک شیعی به ضرب
رسیده است (احتمالاً ساری).

شماره: ۱۳
جنس: نقره
وزن: ۳/۶۰ گرم
قطر: ۱۹ میلی‌متر
روی سکه متن: ساری
روی سکه حاشیه: سلطان... رستم بهادر خان
خلد[الله] ملکه تعالی

جنس: نقره

وزن: ۲/۷۵ گرم
قطر: ۱۶ میلی‌متر
تاریخ ضرب: ۶۸۹ هـ. ق.
روی سکه متن: ارغون العادل
پشت سکه متن: لا اله الا الله محمد رسول
الله علی ولی الله
پشت سکه حاشیه: ضرب اسفراین [سنه...]
و ستمائه.
سکه ارغون از ایلخانان ایران در اواخر سده
هفتم هجری اغلب سکه‌های این دوره به سبک
تسنن بوده ولی سکه‌ی فوق به دلیل مکان
ضرب آن بر وجود شیعیان و قدرت ایشان دلالت
دارد.

شماره: ۱۰۰۱۳۷۱۴۵ - تماشگاه پول

جنس: نقره
وزن: ۱۱/۷۰ گرم
قطر: ۳۰ میلی‌متر
ضرب: خزانه المعمره
تاریخ ضرب: ۷۱۳ هـ. ق.
روی سکه متن: ضرب فی دولة المولی
السلطان الاعظم مالک رقاب الامم غیاث الدنیا
والدین اولجاتیو سلطان محمد خلدالله ملکه
روی سکه حاشیه: ضرب خزانه المعمره سنه
ثلاث و عشرة سبعمائه
پشت سکه متن: لا اله الا الله محمد رسول
الله علی ولی الله
پشت سکه حاشیه: اللهم صل علی محمد و
علی والحسن و الحسین و محمد و جعفر و موسی
و علی و الحسن و محمد.
سکه اولجاتیو محمد خدابنده از ایلخانان
ایران در اوایل قرن هشتم هجری که به مذهب
شیعه اثنی عشری گروید. (به تشویق علامه
حلی).

شماره: ۱۰۰۱۳۴۵۳۷ - تماشگاه پول

جنس: نقره
وزن: ۴/۱۰ گرم
قطر: ۲۷ میلی‌متر
ضرب: استرآباد
تاریخ ضرب: ۷۷۵ هـ. ق.
روی سکه متن: بمدینه استرآباد
روی سکه حاشیه: فی شهر سنه خمس و
سبعین و سبعمائه.
پشت سکه متن: لا اله الا الله محمد رسول
الله علی ولی الله.
پشت سکه حاشیه: اللهم صل علی محمد
و علی و الحسن و الحسین و محمد و جعفر و
موسی و علی و محمد و علی و الحسن و محمد.

شماره: ۵
جنس: نقره
وزن: ۳/۶۰ گرم
قطر: ۱۹ میلی‌متر
روی سکه متن: ساری
روی سکه حاشیه: سلطان... رستم بهادر خان
خلد[الله] ملکه تعالی

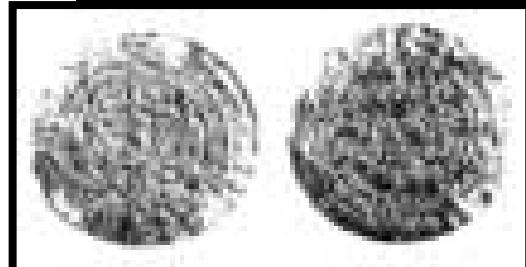
شماره
(۳۳-۳۴)

شماره
۴

شماره
۲

شماره
۶

شماره
۵

شماره
۷

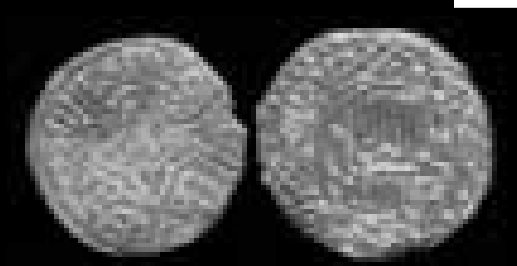
وزن: ۴/۴۵ گرم
قطر: ۱۹ میلیمتر
دارالمؤمنین کاشان
تاریخ ضرب: ۹۸۴ هـ.ق.

روی سکه متن: [السلطان] شاه اسمعیل بن طهماسب الصفوی ضرب دارالمؤمنین کاشان ۹۸۴.

پشت سکه متن:
زمشرق تا بمغرب گر امام است
علی و آل او ما را تمام است
سکه‌ای از شاه اسماعیل دوم صفوی که به خاطر رفع اتهام از گرایش به تسنن بیت شعری از عطار نیشابوری را بر پشت سکه‌هایش به ضرب رسانیده است.

شماره (۸)

شماره: ۱۷
جنس: نقره
وزن: ۳۶ گرم
قطر: حدود ۵۰ میلیمتر
محل ضرب: اصفهان
تاریخ ضرب: ۱۰۹۹ هـ.ق.

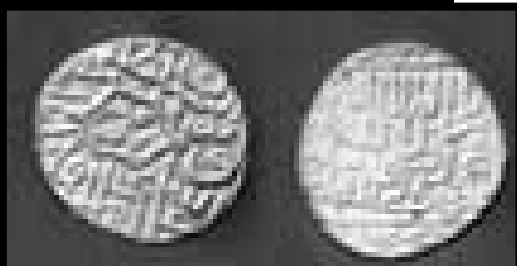
روی سکه متن: ۱۰۹۹ بنده شاه ولایت سلیمان ضرب اصفهان
روی سکه حاشیه:

شماره (۱۱)

سکه مهر علی را تازدم بر نقد جان
گشت از فضل خدا محکوم فرمانم جهان
پشت سکه متن: لا اله الا الله محمد رسول الله علی ولی الله
پشت سکه حاشیه: علی حسن حسین علی محمد جعفر موسی علی محمد علی حسن محمد سکه‌ای از شاه سلیمان اول صفوی

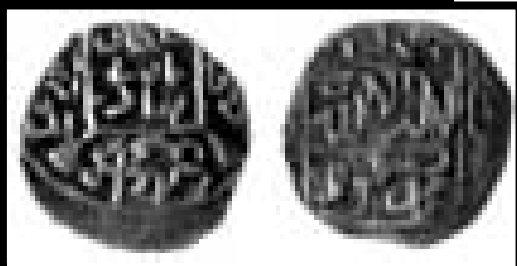
شماره ۱۰

شماره: ۳۶۲۲۶ - تماشاگاه پول
جنس: نقره
وزن: ۷ گرم
قطر: ۲۲ میلیمتر
محل ضرب: اصفهان؟
تاریخ ضرب: ۱۱۰۹ هـ.ق.؟
روی سکه متن:

گشت صاحب سکه از توفیق رب المشرقین در جهان کلب امیرالمؤمنین سلطان حسین / ...

شماره (۱۴)

پشت سکه متن: لا اله الا الله محمد رسول الله علی ولی الله
پشت سکه حاشیه: / علی حسن حسین علی محمد جعفر موسی علی محمد علی حسن محمد /

سکه‌ای از شاه حسین صفوی.

شماره (۱۲)

پشت سکه متن: لا اله الا الله محمد رسول الله علی ولی الله .

شماره: ۱۴

جنس: نقره

وزن: ۳/۴۰ گرم

قطر: ۱۸ میلیمتر

روی سکه متن: فیروزکوه

روی سکه حاشیه: السلطان الاعظم الوند [بهادرخان] خلدالله.

پشت سکه متن: لا اله الا الله محمد رسول الله علی ولی الله .

پشت سکه حاشیه: .... علی محمد المصطفی ....

سکه‌ای از الوند آق قویونلو/ این سکه نیز به خاطر محل ضرب آن - فیروزکوه - که از شهرهای شیعه نشین بوده برخلاف روند حکومت آق قویونلوها دارای عبارات شیعی است.

شماره: ۱۰۰۱۳۶۶۴۷ - تماشاگاه پول

جنس: نقره

وزن: ۹/۱۰ گرم

قطر: ۲۲ میلیمتر

تاریخ ضرب: ۹۱۹ هـ.ق.

محل ضرب: دارالسلطنه تبریز

روی سکه متن: روی خط: نصرمن الله و فتح قریب / زیرخط: السلطان العادل الكامل الوالی ابوالمظفر شاه اسمعیل بهادر خان الصفوی خلدالله ملکه و سلطانه / ضرب دارالسلطنه تبریز ۹۱۹ . / زیر خط افقی دوم: بولایتک یا محمد یا علی .

پشت سکه متن: داخل لوزی متشکل از چهار «ی» علی نام چهار امام، لا اله الا الله محمد رسول الله علی ولی الله، داخل مثلث‌های واقع بین لوزی نامبرده و مربع متشکل از ثب، نواب و ی، سینجلی... نام هشت امام دیگر به ترتیب حسن محمد / حسین محمد / جعفر موسی / حسن محمد.

حاشیه: [.../تجده عونالک فی النوائب - فی کل هم وغم سینجلی -... ربع اول و آخر: نادعلی مظهر لعجائب / و بعظمتک یا الله یا بنبوتک یا محمد بولایتک یا علی یا علی

سکه‌ای جالب توجه از شاه اسماعیل صفوی که دعای نادعلی در پیرامون سکه به ضرب رسیده است.

شماره: ۱۶

جنس: نقره

شماره: ۱۹

سلطنت به نام علی / ضرب قزوین ۱۱۶۰.
پشت سکه متن: لا اله الا الله محمد رسول الله
علی ولی الله.
سکه‌ای از عادلشاه افشار.

شماره: ۴۲۶۲۶/۱ - تماشاگاه پول
جنس: طلا
وزن: ۲/۷۰ گرم
قطر: ۲۰ میلیمتر
تاریخ ضرب: ۱۱۹۹ هـ. ق.
محل ضرب: دارالعباد یزد
روی سکه متن:
شد آفتاب و ماه زر و سیم در جهان
از سکه امام بحق صاحب الزمان
پشت سکه متن: یا علی ضرب دارالعباد یزد
۱۱۹۹.
سکه‌ای از علی مراد خان زند.

شماره: ۲۴
جنس: طلا
وزن:
قطر: حدود ۳۳ میلیمتر
تاریخ ضرب: ۱۲۱۰ هـ. ق.
محل ضرب: دارالسلطنه طهران
روی سکه متن: (شیر و خورشید بسوی چپ و عبارات یا محمد و یا علی در بالا و پایین نگاره)
پشت سکه متن: الملك لله ضرب دارالسلطنه
طهران ۱۲۱۰
سکه‌ای استثنایی و سنگین وزن از آقا
محمدخان قاجار.

شماره: ۲۶ - ۲۵
جنس: مس
وزن: ۷/۵۰ گرم
قطر: ۲۴ میلیمتر
تاریخ ضرب: اواخر صفویه هـ. ق.
محل ضرب: تبریز
فلوس‌های مسین که در کوچه و بازار در دسترس عموم مردم بود. (فلوس‌هایی که دارای نگارنده ذوالفقار هستند همگی در تبریز به ضرب رسیده‌اند).

شماره: ۲۷
جنس: نقره خیلی کم عیار
وزن: ۱/۳۵ گرم
قطر: ۳۱ میلیمتر
شبه سکه آستان قدس رضوی در اواخر قاجاریه.

روی سکه متن: یا علی بن موسی الرضا
روی سکه حاشیه: الله محمد علی فاطمه

جنس: نقره
وزن: ۱/۸۰ گرم
قطر: ۱۸ میلیمتر
روی سکه متن: بنده شاه ولایت حسین ضرب
اصفهان

روی سکه حاشیه: (اسامی دوازده امام شیعیان که به طور کامل بر سکه نقش نبشته است)
پشت سکه متن: علی ولی الله.
روی سکه حاشیه: [لا اله الا الله] محمد رسول الله.
سکه دیگری از شاه سلطان حسین صفوی.

شماره: ۱۰۰۱۳۶۲۲۴ - تماشاگاه پول
جنس: نقره
وزن: ۵/۲۰ گرم
قطر: ۲۱ میلیمتر
روی سکه متن: کلب آستان علی حسین/
ضرب مشهد ۱۱۳۲.

پشت سکه متن: لا اله الا الله محمدرسول الله
علی ولی الله.
پشت سکه حاشیه: (اسامی دوازده امام شیعیان که به طور کامل بر سکه نقش نبشته است).
نمونه‌ای که تنها در مشهد مقدس به ضرب می‌رسیده است.

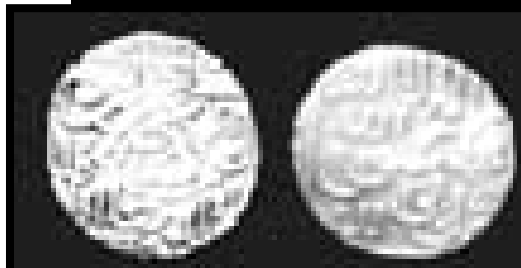
شماره: ۲۱
جنس: نقره
وزن: ۲۵/۲۰ گرم
قطر: ۵۲ میلیمتر
تاریخ ضرب: ۱۱۳۵ هـ. ق.
محل ضرب: کرمان

روی سکه متن: سکه زد طهماسب ثانی برزر کامل عیار لافتی الا علی لا سیف الا ذوالفقار/ضرب کرمان ۱۱۳۵.

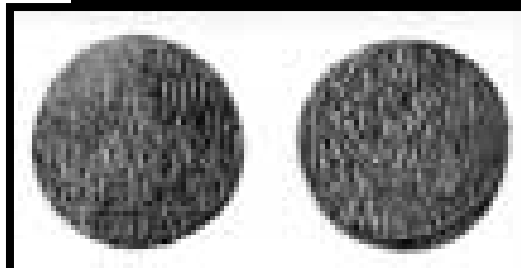
پشت سکه متن: لا اله الا الله محمد رسول الله
علی ولی الله
پشت سکه حاشیه: اللهم صل علی محمد و علی و الحسن و حسین و علی و محمد و جعفر و موسی و علی و محمد و علی و الحسن و المهدی.
سکه‌ای استثنایی از شاه طهماسب دوم صفوی.

شماره: ۱۰۰۱۳۶۲۴۲ - تماشاگاه پول
جنس: نقره
وزن: ۴/۶۰ گرم
قطر: ۲۳ میلیمتر
تاریخ ضرب: ۱۱۶۰ هـ. ق.

محل ضرب: قزوین
روی سکه متن: رایج بحکم لمیزلی سکه

شماره (۱۳)

شماره (۱۵)

شماره (۱۶)

شماره (۲)

حسن و حسین

پشت سکه متن: (نگاتیو روی سکه)
روی سکه حاشیه: (نگاتیو روی سکه)
نمونه‌ای از شبه سکه‌هایی که توسط آستان
قدس رضوی در مشهد مقدس به ضرب رسیده
است. مربوط به اواخر قاجاریه که نام پنج تن آل
عبا در حاشیه سکه آمده است.

شماره: ۲۸

جنس: نقره

وزن: ۳۰۰ میلی گرم

قطر: ۱۵ میلیمتر

روی سکه متن: یا علی مدد

پشت سکه متن: (منفی روی سکه)

شبه سکه‌هایی که توسط عشایر ایران به

خاطر تزیین لباس به ضرب رسیده است.

شماره: ۲۹

جنس: برنج

وزن: ۸ گرم

قطر: ۲۷ میلیمتر

روی سکه متن: مولای متقیان حضرت علی

بن ابیطالب علیه السلام ۱۳۳۷

پشت سکه متن: بسم الله الرحمن الرحيم

حاشیه: وان یکادالذین کفروا لیزلقونک بابصار

هم لما سمعوا الذکر و یقولون انه لمجنون و ما هو

الا ذکر للعالمین.

شبه سکه‌هایی که از زمان پهلوی‌ها تاکنون

در بازار و هیئت‌های مذهبی به خاطر تبرک و

تیمن، به ضرب می‌رسد.

نمونه فوق دارای آیات ۵۱ و ۵۲ سوره مبارکه

القلم و تاریخ ۱۳۳۷ خورشیدی است.

شماره: ۳۰

جنس: مس

وزن: ۵/۶۵ گرم

قطر: ۲۶ میلیمتر

روی سکه متن: فاطمه بضعة منی

پشت سکه متن: هیئت بنی فاطمه تاسیس

۱۳۳۹ قمری .

نمونه‌ای دیگر از شبه سکه‌های تبرکی که در

حدود دهه ۴۰ خورشیدی به ضرب رسیده است.

تاریخ منقوش بر سکه در واقع نشان‌دهنده سال

گشایش هیئت بنی فاطمه است. دارای حدیثی از

رسول اکرم(ص)

ر.ک اصول کافی

شماره: ۳۱

جنس: مس

وزن: ۳/۳۰ گرم

قطر: ۱۹ میلیمتر

روی سکه متن: (شمایل امیرالمؤمنین

حضرت علی علیه السلام)

حاشیه: ولایت علی بن ابیطالب حصنی فم

دخل حصنی امن من عذابی

پشت سکه متن: بسم الله الرحمن الرحيم.

حاشیه: وان یکادالذین کفروا لیزلقونک

بابصارهم لما سمعوا الذکر و یقولون انه لمجنون و

ما هو الا ذکر للعالمین.

نمونه‌ای دیگری از شبه سکه‌های تبرکی که

احتمالاً در اواخر دهه پنجاه به ضرب رسیده است

که دارای حدیث قدسی بوده.

ر.ک عیون اخبارالرضا....

شماره: ۳۲

جنس: نقره

وزن: ۹/۶۵ گرم

قطر: ۳۰ میلیمتر

روی سکه متن: قال رسول (ص) مثل اهل

بیتی مثل سفینة نوح من تمسک بها فچی و من

تخلف عنها غرق.

حاشیه: الله تولیت آستان مقدس حضرت شاه

چراغ (ع) این عید سعید را تبریک عرض

می‌نماید.

پشت سکه متن: احمد بن موسی الکاظم شاه

چراغ

حاشیه: لا اله الا الله / محمدرسول الله / علی

ولی الله / شیراز ۱۳۴۴ خورشیدی.

شبه سکه‌ای که توسط آستان مقدس

حضرت شاه چراغ در شیراز به ضرب رسیده است

و دارای حدیثی از حضرت رسول اکرم صلی الله

علیه و آله و سلم می‌باشد.

ر.ک بحارالانوار

شماره: ۳۳-۳۴

جنس: طلا - ربع بهار

وزن: ۲ گرم

قطر: ۱۶/۵ میلیمتر

محل ضرب: بانک ملی ایران (تهران)

تاریخ ضرب: ۱۳۵۸ ه.ق.

روی سکه متن: (بارگاه حضرت علی موسی

الرضا علیه السلام) اولین بهار آزادی ۱۳۵۸

پشت سکه: (سه واژه علی متقاطع به خط

کوفی بنایی در یک شش ضلعی که سه علی دیگر

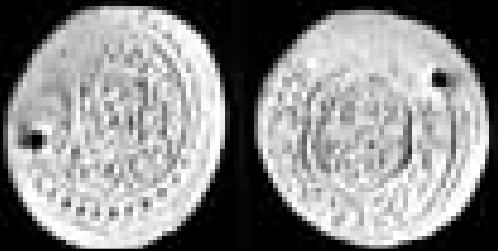
نیز می‌سازند. برگرفته از مسجد جامی) بانک ملی

ایران.

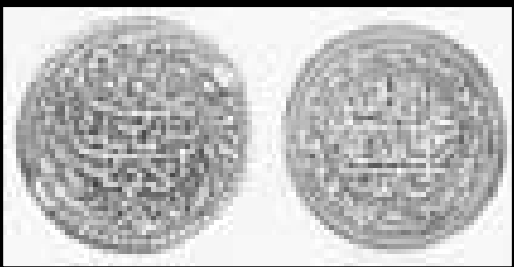
با تشکر از زحمات دوستان و همکارانمان در

تماشاگاه پول (وابسته به اداره کل موزه‌های بنیاد

مستضعفان و جانبازان انقلاب اسلامی)

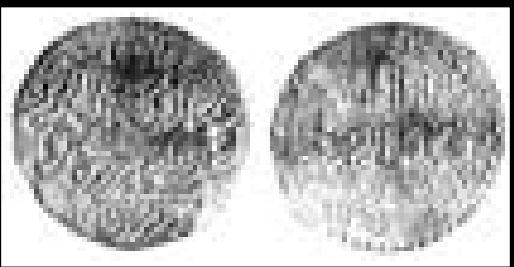
شماره (۹)

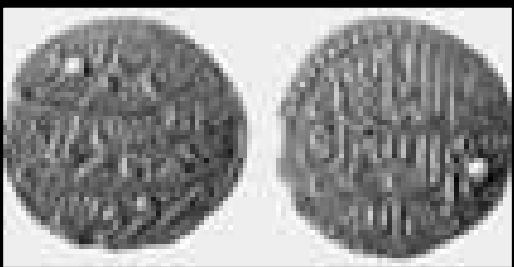
شماره (۱۷)

شماره (۱۸)

شماره (۲۱)

شماره (۲۰)